

**ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ**

В умовах посилення інтеграційних процесів та експансії світових виробників на вітчизняному продовольчому ринку активізує питання продовольчої безпеки України в світовій економічній системі як учасника транснаціональних циклів відтворення на регіональному (з країнами-сусідками) та глобальному рівні. Перспективним в такій системі є двосторонні договірні відносини з партнерами рівними за техніко-технологічним, соціально-економічними й історико-культурним рівнями. Значні резерви продуктивних сил природи та суспільства, на відміну від традиційних учасників світового ринку (США, ЄС, Канада), дозволяють реалізацію системно інтегрованого підходу до аграрної політики країни.

Україна, відкрита для міжнародної конкуренції, зберігає небезпеку для бідніших верств населення, особливо сільських територій, що формує підстави для виваженої протекціоністської політики, яка на даний час є не в повній мірі сформованою. Підвищення загального економічного добробуту в світі, в тому числі й аграрному секторі як каталізатору економіки держави, на перше місце виводить потребу стимулювання розвитку сільських територій як запоруки продовольчої безпеки країни та механізму забезпечення якості життя населення. Капіталізація в ринкових умовах формує реалізується як на рівні міждержавних утворень, країни, району галузі тощо. Оцінка повноважень та компетенції органів влади засвідчила, що на загальнодержавному рівні передбачає оцінку перспектив, програмування та розробка стратегії економічного розвитку, формування нормативно-правової бази його забезпечення, індикативне планування і прогнозування та моніторинг економічних змін, серед спеціальних функцій можна виділити моніторинг стану ресурсного забезпечення, стимулювання росту кадрового потенціалу, поліпшення інвестиційного клімату, стимулювання комерціалізації інновацій й розвиток і підвищення ефективності ринкової інфраструктури. Функціональні можливості на регіональному рівні звужені. Натомість практика засвідчує життєздатність утворень, що ініціюється й забезпечує «з низу».

Будь-який «життєздатний» бізнес сьогодні є системним підходом до вирішення проблем, наприклад весільний салон забезпечує потреб молоді у послугах: пошиття весільних суконь, тамади, фото та відео, випкання весільних короваїв та тортів, організації та проведення свят, а також інших супроводжуючих послуг. Великий бізнес, як правило, реалізує повний цикл обслуговування клієнта за рахунок власних потужностей, тоді як малий – на умовах аутсерсінгу, укладених контрактів та договорів чи за інших умов співпраці з партнерами. Досвід України засвідчує перспективність реалізації практики екологічного будівництва, розвитку всіх видів ремесел, відродження національної історико-культурної спадщини (системи народних свят, проведення ігор та забав, майстер-класів з виготовлення елементів побуту та інтер'єру, ландшафтного та пермакультурного дизайну, безвідходних технологій життєдіяльності, в тому числі використання відновлюваних джерел енергії, впровадження біоадекватних методик освіти та виховання, – ноосферної освіти, відновлення біорізноманіття в межах територій, висадка дерев, надання повного переліку споживчих послуг, що є супутніми для життєдіяльності людини тощо). Основою перевагою поселенців є те, що всі вони – це люди переважно з вищим рівнем освіти (90% від сукупності), молоді

(середній вік мешканців – 35 років), ведення здорового способу життя та постійної практики духовного та фізичного вдосконалення. Активна життєва позиція дозволяє приймати участь в інвестиційно-інноваційних процесах розвитку сільських територій за відсутності додаткового фінансування з боку державного чи місцевих бюджетів. На відміну від інших інвесторів поденці не очікують швидкої окупності своїх вкладень та високої їх рентабельності, натомість свідоме ставлення та відповідальність за прийняті рішення мають довгострокові позитивні наслідки щодо відродження виробничої та соціальної інфраструктури, зокрема житлового та дорожнього будівництва, розвитку систем освіти, культури та виховання (за умови реконструкції чи будівництва відповідних закладів), підвищення рівня системи охорони здоров'я на території через організацію спортивних секцій та змагань, проведення оздоровчих та профілактичних заходів (зокрема, системи закалювання та організації народних свят для дітей та молоді). Екологічно-освітня спрямованість вказаних заходів прямо узгоджується з європейською програмою розвитку «Gorizon-2020» і є пріоритетною з позицій євро інтеграційного вибору України. Гнучке використання наявних ресурсів зі створенням замкнених структур з повним циклом є запорукою їх стійкого розвитку й забезпечення всіх імовірних запитів клієнтів і ринку. На відміну від холдингових структур й інших вертикально й горизонтально інтегрованих структур обслуговуючої кооперації націлені на максимальне задоволення потреб саме своїх засновників [1].

Проведена діагностика стану та очікувань наявного трудового потенціалу сільського населення (опитано 780 осіб віком від 21 до 58 років) засвідчила, що серед факторів, які стримують процес відродження сільських територій є проблеми вживання алкоголю (95% опитаних), недостатній рівень культурно-освітнього розвитку (88%) та недостатній рівень мотивації до праці (88%). Перспективним в цьому ключі вбачається посилення зв'язку поколінь, розвиток екологічних та родових поселень на безвідходній життєдіяльності, в тому числі використання відновлюваних джерел енергії, виробництво органічної продукції, в тому числі засобами та пермакультурного дизайну, впровадження біоадекватних методик освіти та виховання (ноосфера освіти). Державні механізми регулювання таких відносин мають бути, в першу чергу, спрямовані на створення умов гармонізації системи «Людина-Природа», стимулювання муніципального управління та самозабезпечення територій, активізація ролі місцевих територіальних громад. Структурні перетворення адміністративної системи на місцевому рівні дозволяють формувати передумови багатофункціонального сільського розвитку, де пріоритетними визначені економічні, соціальні та екологічні засади функціонування територій. Регіональна асиміляція та взаємодія між регіональними та національними громадами сприяє вирішенню їх соціально-економічних задач, зокрема, через культурну, проектну, мовну та виробничу співпрацю. Суспільство є місцем формування та виховання особистості, тому кооперація зусиль та ресурсів, культурно-освітній обмін є основою для регіонального розвитку й відродження національної автентичності й самотності, відновлення іміджу позитивної країни (регіону, поселення, наднаціонального утворення) з неповторними природними умовами, культурою та історією, мистецтвом, спортивними та виробничими досягненнями. Практика доводить бажання націй спілкуватися й взаємодіяти одна з одною на всіх рівнях, дбаючи про інших більше, ніж про себе. Світовий характер вказаних тенденцій дозволяє засвідчити високий стійкий потенціал людства та формування засад Золотого віку.

Список літератури

1. Про кооперацію. Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №5. – ст.35. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>.